

ایران حداکثر قدرت دریایی خود را در رزمایش سالانه سپاه به کار می‌گیرد

به قلم فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy/)

۱۰ اوت ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/iran-applies-maximum-power-annual-irgc-naval-exercise

(ar/policy-analysis/ayran-ttmd-qlqwt-qlqswy-fy-almnawrat-albhryt-alsnwy-t-l-alhrs-althwry-alayrany/)

درباره نویسنده

فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy/)

او پیش از این برای موسسه واشنگتن در باره استراتژی تهران در باره استفاده از جنگ افزارهای دریایی ایران در جنگ نامتقارن نوشته است

تحلیل کوتاه

کمی بعد از استقرار مجدد نیروهای دریایی غرب در خلیج فارس و انفجارها در سایت‌های حساس ایران تهران با به رخ کشیدن سلاح‌ها و توانمندی‌های جدید در رزمایش‌های اخیر اشتیاقش را برای اثبات دوباره توان بازدارندگی خود نشان می‌دهد

اوایل صبح ۲۷ جولای نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیروی هوافضای سپاه رزمایش دریایی پیامبر اعظم-۱۴ را با شلیک موشک‌های بالستیک و ضدکشتی و اجرای حمله فوجی از قایق‌های تندرو علیه ماکتی از یک ناو هواپیمابر آمریکایی آغاز کردند. بعضی از این موشک‌های بالستیک به داخل آب‌های خلیج فارس در جهت کلی دو پایگاه هوایی منطقه که نیروهای ائتلاف در آن‌ها حضور نظامی قابل توجهی دارند شلیک شد: پایگاه هوایی الغدید قطر و پایگاه هوایی الظفره امارات متحده عربی. شناسایی زود هنگام این شلیک‌ها به‌ظاهر عمدی توسط آمریکا باعث شد پرسنل ائتلاف به پناهگاه‌ها بروند امری که ذهنیت راهبردی مبارزه‌جو و پرمخاطره‌ای را که مشخصه کل این رزمایش بود برجسته کرد.

زمان و مکان حسابگرانه

طبق بیانیه نیروی دریایی سپاه و شواهد دیگر این رزمایش محدود به خلیج فارس و غرب تنگه هرمز بود و از ورود به قلمرو تحت فرماندهی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران پرهیز شده بود. این امر چه بسا تا حدی برای این بود که احتمال حوادث ناشی از آتش خودی در پی مانور مرگبار ۱۰ می را به حداقل برساند. در آن مانور که نیروی دریایی برگزار می‌کرد کشتی پشتیبانی گنارک در خلیج عمان به اشتباه هدف شلیک موشک یک ناوچه قرار گرفت.

بر خلاف گزارش‌های اولیه هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که نیروی دریایی سپاه از پیش به کارکنان کشتی‌ها در مسیرهای دریایی متراکم هرمز و خلیج فارس درباره مانوری قریب الوقوع با مهمات جنگی اخطار داده باشد. در واقع هشدار ناکافی یا عدم هشدار روش معمول ایران در چنین مانورهایی است و ظاهراً هدف از این کار افزایش چشمگیر تاثیر این مانورها و تضعیف عمدی ایمنی ناوبری در منطقه است. در آستانه رزمایش پیامبر اعظم-۱۴ هیچ خطراتی در وبسایت سازمان بنادر و دریانوردی ایران منتشر نشد و پایگاه داده‌های آژانس ملی اطلاعات مکانی آمریکا سرویس ایمنی ناوبری ناوبری-۹ [پاکستان] سرویس کمک ناوبری خاورمیانه یا فهرست اداره دریانوردی آمریکا که معمولاً به کارکنان کشتی‌ها از تشدید فعالیت نیروهای دریایی ایرانی در این ناحیه هشدار می‌دهند هم خطراتی صادر نکردند.

گزارش‌های متعدد نشان می‌دهد که پیامبر اعظم-۱۴ یا شتابزده یا با تاخیر اجرا شد ولی در هر صورت بدون تقریباً هرگونه اعلان قبلی شروع شد. زمانبندی این رزمایش سالانه محدود به هیچ فصل یا زمانبندی تقویمی خاصی نیست بلکه به عوامل سیاسی و راهبردی بستگی دارد. در این مورد تصمیم به اجرای پیامبر اعظم-۱۴ و استفاده مجدد از ماکت ناو هواپیمابر آمریکایی احتمالاً به ورود ناوگروه هواپیمابر یو.اس.اس. نیمیتس به شمال دریای عرب در ۲۴ جولای مربوط می‌شود. (نیمیتس در حال جایگزین شدن به جای یو.اس.اس. دی. آیزنهاور و ماموریت هفت‌ماهه‌اش بود و ناو هواپیمابر آیزنهاور با اسکورت‌هایش حالا به آمریکا برگشته‌اند.)

در ۲۶ جولای رسانه‌های بین‌المللی باخبر شدند که نیروهای ایرانی در حال جابه‌جایی ماکتی بر اساس مدل تقریبی از نیمیتس در مقیاس ۶۰ درصد از لنگرگاه خود در ساحل بندرعباس به جنوبی‌ترین آب‌های جزیره هرمز هستند. گمانه‌زنی گزارش‌ها حاکی از این بود که این حرکت برای تدارک یک مانور جدید با مهمات جنگی صورت گرفته است. این ماکت اولین بار در ۲۰۱۵ «ماموریت یافت» تا در جریان رزمایش پیامبر اعظم-۹ در همان فوریه هدف موشک‌ها و اژدرها باشد ولی غرق نشد و چهار سال بعد آن را تعمیر کردند که با افزایش تنش‌هایی که در سراسر سال ۲۰۲۰ شاهد بودیم همزمان شد.

غرق کردن (ماکت) نیمیتس

بعد از این که ماکت هواپیمابر نیمیتس پنجاه کیلومتر یکدک کشیده شد و درست در شمال مسیرهای دریایی تنگه هرمز مستقر شد مورد حمله یک موشک ضدکشتی نصر قرار گرفت که از یک هلیکوپتر «بل جت‌رنجر» اصلاح‌شده شلیک شد. فرآیند بسیار دشوار بارگذاری موشک نصر و استفاده از جت‌رنجر که هلیکوپتری در رده غیرنظامی و نامناسب برای عملیات ضدکشتی است حاکی از آن است که این بخش از مانور یا یک برنامه آزمایشی بوده یا صرفاً برای نمایش انجام شده است. در هر صورت ویدیوی پهنای از نمای بالا (https://www.iribnews.ir/files/fa/news/1399/5/7/5123883_616.mp4) نشان داد که وقتی موشک به بدنه کشتی بالای خط آب و نزدیک روساخت آن اصابت کرد باعث آسیب جزئی شد (رجوع کنید به تصویر زیر).

(sites/default/files/imports/7168abc591aa151a4966935ae7ee8f3c.jpeg)

منبع: صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

علاوه بر این پهپادها با پرتاب سه بمب با قطر کوچک روی عرشه هواپیما بر سه ماکت جت جنگنده اف-ای/ا-۱۸ را نابود کردند و قایق‌های موشک‌انداز و آتشبارهای ساحلی هم چند موشک ضدکشتی با بُرد کوتاه به این شناور شلیک کردند. در پایان ماکت‌ها با خطر آسیب‌های وارده از پا درآمد. در عکس‌هایی که بعداً گرفته شد می‌بینیم که ماکت به سمت چپ کج شده و در فاصله نه چندان دور از ورودی لنگرگاه بندرعباس در حال غرق‌شدن است. شاید بعد از آن‌که نتوانستند شبانه آن را به ساحل منتقل کنند با توجه به عمق بیست‌وپنج متری کف دریا در آن مکان و پهنای چهل متری ماکت در عرض‌ترین قسمت بخشی از شناور غرق‌شده بیرون از آب باقی مانده و اگر اقدامی برای بیرون کشیدن آن صورت نگیرد خطر جدی برای ناوبری [در آن مکان] ایجاد خواهد کرد.

اهمیت نظامی

مانور پیامبر اعظم-۱۴ عمدتاً طوری صحنه‌پردازی شد که رقبای خارجی و منطقه‌ای را تحت تاثیر قرار دهد و درعین‌حال بازدارندگی ایران را افزایش دهد. زیرا رژیم ظاهرا یلور داشت (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-irgc-post-soleimani-political-and-security-implications-at-home-and-abroad>) در پی کشتن قاسم سلیمانی فرمانده ارشد سپاه پاسداران در ماه ژانویه و موج اخیر انفجارهای مرعوز (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-might-iran-respond-to-foreign-sabotage>) در خط مونتاز سانتریفیوژ نطنز و دیگر اماکن ایران و جهه‌اش کماکان مخدوش مانده است. ولی به رغم جنبه نمادین/راهبردی این رزمایش برخی پیامدهای تاکتیکی قابل ذکر هم دارد.

اول ایران ادعا کرد که موشکی موسوم به هرمز را که یک نسخه ضدرادار از موشک زمین‌به‌زمین فاتح است برای پیش رفتن به سمت یک کپی از رادار تی‌پی‌سی‌وای-۶ به کار گرفته است. این رادار دورسنج و پیشرفته آمریکایی همراه با سامانه ضد موشکی تاد استفاده می‌شود و در حال حاضر در چند مکان در منطقه خلیج مستقر شده است. رسانه‌های حکومتی برای اثبات این ادعا ویدیویی منتشر کردند. گرچه این ویدیو (<https://www.youtube.com/watch?v=JtRlelCKPKY>) نشان نمی‌دهد که قطعا هدف موشک یک شبیه‌ساز تاد در حال کار بوده و با موشک واقعی ضدرادار و هدف‌یاب نابود شده است (رجوع کنید به تصویر زیر).

sites/default/files/imports/iran-/
fateh-
missile-
thaad-
drill-
POL3362-
(634x441.jpg)

منبع: صداوسیما ایران

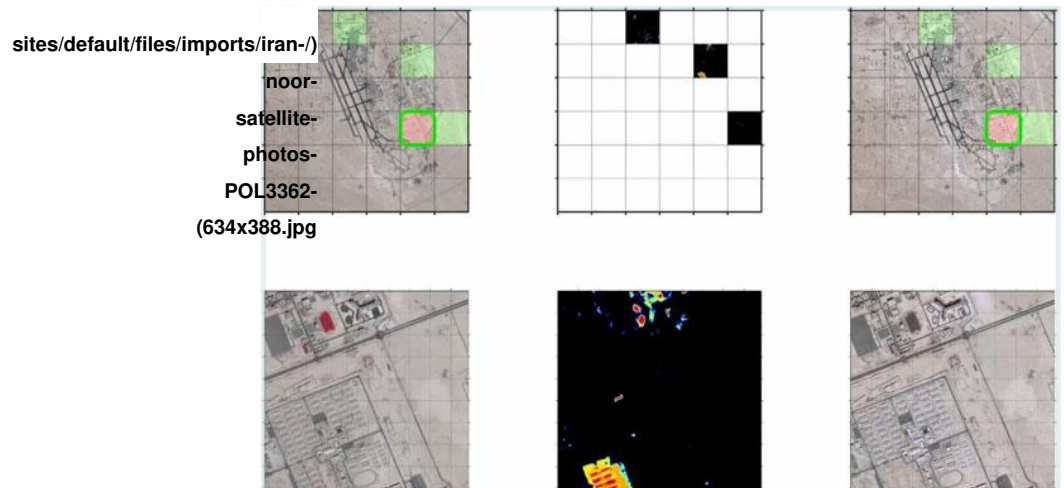
دوم ویدیوها و عکس‌های منتشرشده در جریان مانور پیامبر اعظم-۱۴ چیزی شبیه آتش مورپ یک نوع جدید از موشک زمین‌به‌زمین را نشان داد که از استوانه‌هایی سربسته که در سنگرهای کم‌عمقی مستقر شده‌اند و روی آن با لایه‌ای نازک از گل و/یا مواد استتاری پوشانده شده شلیک شد (رجوع کنید به عکس). هیچ نشانه‌های ظاهری از وجود یک شبکه حمایتی در نزدیک محل‌های پرتاب دیده نمی‌شد.

(sites/default/files/imports/0eae5775c55babe79433bc451d520d1c.jpeg/)

منبع: خبرگزاری فارس

سوم سپاه پاسداران ادعا کرد که منطقه مانور پیامبر اعظم-۱۴ برای اولین بار با ماهواره تصویربرداری سپاه یعنی ماهواره نور که در ۲۶ آوریل پرتاب شده بود «رصد شده است». توانمندی‌های نور قبلاً جعل می‌شد تصاویری که ادعا می‌شد از پایگاه هوایی الغدید گرفته بعداً معلوم شد که از گوگل‌ارث کپی شده بوده است ولی برخی تصاویر منتشرشده طی مانور پیامبر اعظم-۱۴ نشان می‌دهد که این ماهواره توانمندی چندطیفی با کاربردهای جاسوسی محدود دارد:

منبع: خبرگزاری فارس

چهارم در این رزمایش جت‌های سوخو سو-۲۶ متعلق به نیروی هوافضای سپاه (که معمولاً در شیراز در ۵۰۰ کیلومتری شمال غرب تنگه هرمز مستقر هستند) پرتاب بمب متحرک یاسین را با ۶۶۰ کیلو وزن علیه اهداف دریایی آزمایش کردند یاسین بنا به ادعا ۵۰ تا ۱۰۰ کیلومتر بُرد دارد با جی‌پی‌اس هدایت می‌شود و می‌تواند برای هواپیمای حامل آن حدی از فاصله ایمن را فراهم کند یعنی در صورتی که بخواهد به شناورهای دریایی ائتلاف فراتر از شعاع عمل ۱۱۰۰ کیلومتری این هواپیماها حمله کند همچنین سپاه پاسداران قبلاً در ماه می با استفاده از سو-۲۶ یک نسخه از موشک بالستیک و هدایت‌شونده فجر-۴ را که از هوا پرتاب می‌شود آزمایش کرد این سلاح اگر با موفقیت به سمت هدفش هدایت شود می‌تواند تهدیدی علیه دارایی‌های باارزش ائتلاف در دریای عرب به شمار آید.

sites/default/files/imports/iran-/
yassin-
bomb-
POL3362-
(634x441.jpg)

منبع: صداوسیما ایران

نتیجه گیری

رزمایش پیامبر اعظم-۱۴ گرچه با ریسک‌های ایمنی و امنیتی جدی ناشی از اجرای مانورهای اعلام نشده با موشک‌های واقعی و مهمات جنگی در یک مسیر کشتیرانی بین‌المللی عمده همراه بود در عین حال هم نشان از مبارزه جویبی مداوم ایران در مواجهه با فشار است و هم توانمندی رویه رشد ایران را برای ایجاد اختلال جدی در آزادی دریانوردی دریاوردی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/irans-asymmetric-naval-response-to-maximum-pressure>) در خلیج فارس و تنگه هرمز نشان می‌دهد. فرماندهان نظامی ایران استدلال می‌کنند که جمهوری اسلامی ایران فقط دنبال راهبرد دفاعی با استفاده از تاکتیک‌های عملیاتی تهاجمی است. ولی با توجه به راهبرد کلان بُرد یا باخت رژیم که تغییری نکرده یعنی اخراج آمریکا از خاورمیانه و تضعیف شرکای آمریکا در خلیج فارس این ادعا هیچ آرامش خاطر ایجاد نمی‌کند.

فَرزین نَدیمی هموندیار انستیتو واشنگتن و متخصص امور امنیتی و دفاعی ایران و منطقه خلیج است.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Farzin Nadimi

([policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology))

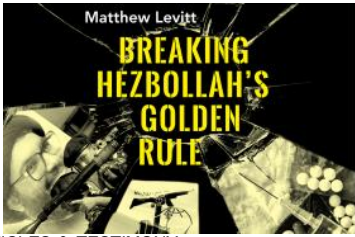
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

(/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzhly/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس

(/policy-analysis/ayran/) ایران